

"Ramiz Mehdiyev: "Vziyyt gr mni gnahlandranlar zlrin baxsnlar

Azərbaycan Milli Elmlr Akademiyasnn (AMEA) prezidenti Ramiz Mehdiyevin Akademiyann rsmi saytnda nvbtı yazs yerldirilib

arannews-Vetenugrunda.az Ramiz Mehdiyevin AMEA-nn rsmi saytnda drc olunan açqlmasn :olduu kimi tqdim edir

Bir sra ölK KV-lrinin öz shiflrini sxavtl iftira kampaniyas üçün tribuna" qismind tqdim etdiklri, üstlik, böhtan atlan trfin cavab haqqn görmzdn gldiyi bu günldr dünya ermniliyi Qrbn v Rusiyann ictimai ryind Qaraban ermnilirilmisi istiqamtindki .tbliat hmiiyytli drcd güclndirmidir

avqust 2020-ci il tarixind Fransann "Liberasyon" (Libération) qzetind uann guya qdim ermni 26 mdniyyt mrkzi olduuna v 1992-ci ildk Azrbaycann ial altnda qaldna dair nr edilm foto-mqal, rusiyal kosmonavt qor Vaqnerin Xankndi hrinin kosmosdan çkdiyi killrini sosial bkldr "qdim ermni mkannn tsvirli" qismind tqdim etmsi, hmçinin Rusiya Thsil Nazirliyinin orta mktblrin 9-cu sinif agirdlri üçün nr etdiyi "Rusiya tarixi" drsliyind 1828-ci ilin Türkmçay sülhün gör çarizmin nzartin keçn bölgirimizin "rq Ermnistan" ad il .qlm verilmsi faktlar ermni tbliatnn ld etdiyi son nticldir

Qtiyy nzrdn qaçrmamalyq ki, ermni tbliatnn bu nticlr Ermnistann v Dalq Qarabadak qondarma rejimin Livan ermnilrini ial altndak Azərbaycan torpaqlarna köçürmk istiqamtind ciddi i apard, hmçinin uan Dalq Qaraban paytaxt elan etmy hazrlad bir dövrd ba verir. Cryan .edn proseslr heç übhsiz ki, bir-biril sx baldr, daha dqiq desk, bir-birinin mntiqi davamdr Ouml;z paytaxtn uaya köçürmkl Azrbaycana mnvi-psixoloji zrb endirmy hazrlaan& Dalq Qarabadak kriminal rejim paralel olaraq Qafqazn konservatoriyas v Azərbaycan mdniyytinin incisi olan bu hri bütün dünyada tarixi ermni razisi kimi tantdrmaq üçün .lindn glni edir

übh etmirm ki, Dalq Qaraban mrkzinin uaya köçürülmsi bu ilin maynda ialç Ermnistann ba naziri Nikol Painyann bu qdim Azərbaycan hrind txribat mqsdil tkil edilm hrbi paraddak itirak kimi milli qürurumuzu alçaltmaa hesablanb. Ermnistann bu yaxnlarda qbul etdiyi yeni Milli Thlüksizlik Strategiyasnda Dalq Qarabaa dair olduqca thlükli .müddalarn öz ksini tapmasn da mhz göstriln kontekstd qbul etmk lazmdr fsus ki, bizim aidiyyat qurumlarmz, ekspertlrimiz v millt vkillrimiz ölkmizin milli thlüksizliyini birbaa thdid edn bu hadislrin heç birin, xüsusil d Ermnistann yeni Milli .Thlüksizlik Konsepsiyasnn thlilin zruri hssasqla yanamamlar

Dorudur, Prezident Administrasiyasnn Xarici laqlr öbsinin müdiri, Prezidentin kömkçisi Hikmt Hacyev strategiyann sasn uydurma tarixi faktlara istinad etdiyini vurulayaraq, onu tnqid etmidir. O, bildirmidir ki, bu cür siyasi xarakterli sndlrd tarix bel geni yer verilmsi qbuledilmzdir. Ancaq o da bir hqiqtdir ki, uydurma v göz yalar il isladlaraq tqdim edilm tarix Ermnistann ölkmiz qar apard hibrid müharibnin mühüm trkib hissrlrindn .birini tkil edir

Ermnilr XVIII srdn etibarn bu gündk saxta tarixin yaradlmas v onun mnbünaslq trflrinin güclndirilmisi istiqamtind planl faliyyt göstrirlr. Ermni dilind yazlan, sonra is dunya ermniliyinin geni tbliat imkanlar v laqlri hesabna Qrb v rq ölklrinin ictimai ryin srnan bu saxta .tarixdn hal-hazrda da ermni diplomatiyas genin-boluna istifad etmkddir

Ona gör d tarix amilin v onun ictimai ryin formalamasnda oynad rola qtiyyn barmaqaras baxmaq olmaz. gr maraq üçün dünyann aparq universitetlrind, elmi aradrma mrkzlrind Azrbaycana v Ermnistana dair, hmçinin Dalq Qaraba münaqisinin tarixi .haqqndak elmi qaynaqlara nqr salsaq, bizim bu id n qdr gecikdiyimizi aydn kild görmk olar

Sual edirm, ermni mövqeyindn qlm alnm subyektiv mnblr sasnda problemi öyrrn cnbilrin ryi kimin lehin olacaq - bizim, ya ermnilrin? Bs bu mürkkb raitd n etmk lazmdr? Öz ?haqlarmz nec müdafi etmliyyik

Bizim sas vzifmiz ndn ibart olmaldr? Tbi ki, problemlrimizin bir yox, bir neç sbbi var. Sbbldn biri aidiyyat qurumlarn, ziyallarmzn, ekspert v thlilçilrimizin ermnilrin faliyytin gecikn v .heç d hmi adekvat olmayan reaksiyalar il baldr

Tssüf ki, intellektual elitamz v ictimai fikrimiz qabaqlayc addmlar atmaqda çtinlik .çkir, glck haqqnda lazmi qdr düünmürlr

Cmiyytin qabaql qüvvlri irliy hesablanm mexanizmlrin yaradlmas istiqamtind ciddi kild fikirlimidir. Bu msld kadr problemin xüsusil diqqt yetirimidir. Effektiv xarici siyastin v diaspor .iin tkili konkret rtr söyknir

Hr iki istiqamtd faliyyt göstrn kadrlar mul olduqlar ölkri, onlarn reallqlarn yax bilimli, onlara uyun addmlar atma bacarmaldr. Bli, diplomatiya sahsind xarici dil biliklri mühüm .amildir, ancaq dil hqiqi diplomatlarn yetidirilmsi üçün kifayt deyil

Anlamaq lazmdr ki, diplomatiya il trcümçilik frqli sahlrdir. Drin analitik tfkkür, ünsiyyt qurmaq v laqlr yaratmaq bacar, problemlri duymaq qabiliyyti, operativ faliyyt göstrmk, dümni yax tanmaq v onun psixologiyasnn incliklrin bld olmaq, xsi tamah hissini güc glib dövlt mnafehrini sas tutmaq – bax, budur pekar diplomatdan tlb ediln !keyfiyyt

Ouml;lk Prezidenti cnab lham liyevin yeni Xarici lr naziri Ceyhun Bayramovu tyin edrkn bu qurumun& faliyytin verdiyi neqativ qiymt d mhz bu amillrin çatmamazlndan qaynaqlanrd. Ümid edirm ki, ölk baçsnn iar etdiyi ciddi qüsurlar bu qurumun yeni rhbriyi trfindn tezlikl .aradan qaldracaqdr

Ermni diasporunun faliyyt xüsusiyytlerini, i prinsipini, tbiatn yaxn v uzaq hdfirini drk etmdn .onunla effektiv mübariz aparmaq qeyri-mümkündür

Xarici siyast, tbiat v lobbiçilik mslrind konseptual bax olduqca vacibdir. Bu da bizim diplomatlarmzn, politoloqlarmzn v beynlxalq münasibtlrl mul olan tdqiqatçlarmzn öhdsin dün bir vzifdir. xsn mn Azrbaycann xarici siyast konsepsiyas il bal ortaya qoyulmu hr hans sasl, düünülmü, salam tfkkür v strateji bax ehtiva edn heç.bir elmi tdqiqat ii m lum deyil

Müqayis üçün deyim ki, cmi 23 ay yaam Xalq Cümhuriyyti dövründ bu msl diplomatlarmz v ideoloqlarmz drindn narahat etmidir. Görkmli dib, diplomat v ictimai xadim Yusif Vzir Çmnzminlinin qlm ald hcmc kiçik, lakin mzmunca .olduqca dolun "Xarici siyastimiz" sri bu axtarlarn bariz nümunsidir

sri yazlma üslubu v strukturu xarici siyast konsepsiyasnn mahiyytin çox uyundur. Diplomatlarmz, politoloqlarmz v tarixçilrimiz bu sri diqqtli mütali etmli v onun xüsusil d giri hisssindki müddalarndan ntic çxarmaldr. Çünki, müstqil Azrbaycann dövrün rtrlin uyun qlm alnm bel bir dolun nzri sr çox .ehtiyac var

Ziyallarmzn tbiat mslsindki rolundan söz dümükn tssüfl demliym ki, onlarn aktivliyi arzuolunan sviyyd deyil. Mgr onlar öz laqlrindn v nüfuzlarndan istifad edrk, vaxtar dünya dövltlrinin liderlrin, beynlxalq tkilatlarin rhrlrin, nüfuzlu elm v snt adamlarna ?müracit edrk, Qaraba mslsinin beynlxalq almd daim diqqt mrkzind qalmasna nail ola bilmzlr

Mgr ermni tcavüzünün dourduu nticlri davaml olaraq dünya mtbuatnn gündmin çxarmaq bu qdr çtindir? Ax elm, snt v mdniyyt bunun üçün n lverili platformalardr. Azrbaycan Prezidenti cnab lham liyev Ermnistann tcavüzünün ifas v onun aradan qaldrmas üçün bu illr rzind .olduqca böyük hcmd i görüb

Hr fürstd ermni yalanlarn dünyaya göstrn v Azrbaycan hqiqtlerini zml müdafi edn Prezidenti bu taleyüklü mübarizd sla tk qoymaq olmaz. Bizim buna mnvi

haqqmz yoxdur. Hr ks ona hval ediln sahd öz faliyytini düzgün qurmal, bütün resurslar bir mqsd yönldilmli, ham üzrin dün msuliyti sonadk drk .etmlidir

Ermnilrin daim qabartdqlar mslr srasnda Azrbaycandak alban abidlrinin vziyyti mühüm yer tutur. Yax bilirik ki, ermni tbiat ilk gündn Qaraba münaqisin dini don geyindirmk ü¸ün dridn-qabqdan ¸xb

Azrbaycan rhrliyinin yeritdiyi all v tolerantla söyknn daxili siyast bu chdrin boa ¸xmasnda olduqca böyük rol oynayb. Ancaq tssüf ki, Mdniyyt Nazirliyi ölk ba¸sndan frqli olaraq, tariximizin olduqca vacib par¸as olan v ermni tbiatnn .susdurulmas baxmndan xüsusi hmiyyt malik alban irsin zruri qay il yanama bacarmr

llrl özünü göstrn etinaszqlq hazrda alban abidlrinin bir ¸oxunu acnacaql tale il, htta deyrdim ki, mhvolma thüksil üzüz qoyub. nanmaq istyirm ki, bu qurumun yeni rhrliyi mslnin tarixi-siyasi v ideoloji vacibliyini anlayaraq, zruri hssasql nümayi etdirmyi .bacaracaq

Növbt problem, he¸ übhsiz ki, tbiatmzn elmi saslarnn zifliyidir. Çox tssüf ki, illr boyunca bizim tbiatmz mnlrdn ¸ox, emosiyalara, pafosa, kütivi .psixoloji tlqin istinad edib

Tarix¸ilrimiz ötn dövr rzind inadla sübut etmy ¸alblar ki, Azrbaycanda Gülüstan v Türkmn¸ay sazilrin qdr ermnilr olmayb. Onlar bura yaln ¸arizmin gliindn sonra kö¸ürülüblr. Lakin digr trfdn, onlar byan edirlr ki, Qriqorian kilssinin mrkzi Qaraqoyunlu hökmdarnn razl il 1441-ci ild rvan yaxnldak E¸midzin kö¸ürülü v hmin vaxtdan etibarn Azrbaycan razisind .yerlmidir

Sfvlirin, farlarn tbsi olan ermnilrin Azrbaycan hökmdarlarna daim güzt v imtiyaz xahilril üz tutduqlarn sübuta yetirn onlarla snd mövcuddur. Biz bir trfdn haql olaraq Sfvlirin v farlarn Azrbaycan türklrinin qurduqlar nhng imperiyalar olduunu bildirir, digr trfdn is onlarn .ermni tbril yazmalar görmzdn glirik

Bel yarm¸q mntiq ola bilirmi? Biz ndn ¸kinirik? Bli, Azrbaycan razisind ¸arizmin gliindk, bütün digr icmalar kimi, azsayl ermni icmas da mövcud olub v onlar bizim babalarmzn qurduqlar dövltlrin tbrli qismind yaayblar. Hmin dövrd ermnilr hm Türkiy, .hm Rusiya, hm d bir ¸ox Avropa ölklrind yaayblar

Mgr bu faktlar sadaladm ölklrd ermni dövltinin olmas mnasn verir? lbtt ki, yox! Bir daha bildirmk istyirm ki, biz tariximizl üzlmkdn ehtiyatlanmamalyql Bizim ke¸miimiz bizim hqiqtimizdir v bu hqiqt tamamil bizim lehimizdir. Tbiatmz tarixi hqiqtlr uyun qurularsa, onun effekti .he¸ übhsiz ki, daha böyük olacaq

Qaraba münaqisi v effektiv tbiat problemi kontekstind mn, qsa da olsa, Azrbaycan KV-lrinin vziyytin toxunma zruri hesab edirm. Çox tssüf ki, bir ¸ox hallarda bizim qzet v elektron informasiya vasitlrimiz qrzsiz analizlr tqdim etmk, xalq maariflndirmk v gerck thüklr haqqnda thlillr verm k vzin, ölk ü¸ün hssas mslld susmaa .üstünlük verirlr

gr onlar bununla xalqa xidmt etdiklrini düünürllr, ¸ox shv edirlr. Mtbuat cmiyytin aynasdr v bu ayna dövlt siyastini v ictimai-siyasi proseslrin inkiafn hqiqi mahiyytin uyun .ks etdirmlidir

gr mtbuat bunu ed bilmirs, demli o, ya sritsizdir, ya da qrzlidir. Hr iki halda o, cmiyyt ü¸ün faydaszdr. He¸ kim ü¸ün sirr deyil ki, ölkmizd ¸xan qzetlrin v faliyyt göstrn informasiya agentliklrinin bir ¸oxu cnab Prezidentin .iradsil dövltnd davaml maliyy yardm alr

Dövlt ba¸snn qays nticsind bir ¸ox jurnalistlr v redaktorlar mnzillrl tmin ediliblr. Bs ?görsn onlar öz dövltlrin v vtnlrin hans faydan veriblr

Ccedil;eynmi, bir-birini tkrarlayan tezislr, içi bo fikirlri tirajlamaqla ölky heç bir& fayda veril bilmz. Hqiqi mtbuat nümayndsi dövlt v xalq qarsndak mnvi msuliyytini drk .etmlidir

Qaraba mslsi kontekstind bildirmk istyirm ki, yerli mtbuatmzn bu istiqamtdki faliyytinin faydallq msal, tbiat effekti çox aadr. Vtndalara sasl, faktlara söyknn, hqiqi ks etdirn aradrmalar tqdim olunmaldr. Hammza yax mlumdur ki, Azrbaycan KV-lrinin bir çoxu davaml olaraq öz .auditoriyasn itirmkddir

Maraqldr, informasiya müharibsi raitind biz yerli halinin bel etimad etmdiklri KV-lr nec ümid ed bilrik? Ölk baçs öz trfindn milli mtbuatmzn inkiaf üçün lindn glni edib. Redaktorlar da öz növblrind zhmt çkib, .ictimaiyyti sanball yazlarla, aktual xbrlrl vaxtl-vaxtnda tmin etsinlr

Txminn bir sr bundan önc artq adn çkdiyim Y.V.Çmnzminli "Biz ciddi mtbuat çoxdan lazmi idi" mqsalsind qzetrimiz acnacaql vziyyti haqqnda ürk ars il bunlar yazrd: "Qztçilik bizlrd ad, öhrt, md v qazanc mqsdi il lur. Görürsn varlndan hçksin xbrlri lmayan bir xs hftlik bir mcmu nr tmy balad. N tövr mcmu lsa lar, xrcini .çxardacaq

Müdir cnablarnn da fikri budur ki, bir nç vaxtla ad çxsn. Bir nç ayla azna glni yazr. Özglrin azlarnda dastan lmu fikirlrini yn d tkrar lyir, qztçiliyi bununla qurtarr. Libas mdaya tab lan kimi mtbuat da bizd mdaya bac vrirdi. Bir vaxt mda bl iddt lmid ki, hr ytn "müdirlik" iddiasna düürdü”. Çox tssüf ki, bu sözlr indi .d aktualln qorumaqdadr

Düzür, bzi insanlar mtbuatmzn hazrki vziyytind mni d günahlandrrlar. Ancaq bu vziyyt ksr hallarda mtbuat nümayndlrinin bir çoxunun intellektual sviysindn, dünyagörüündn, xsi keyfiyytlrindn, mnvi dünyasndan v hyat flsfsindn qaynaqlanr. gr qid, mnviyyat, intellekt v xlaq dyims, kuratorlarn yenilnmsindn hr hans keyfiyyt dyikliyi .gözlmk bsdir

Mnim dediklim qtiyyn tnqid, yaxud qrz kimi qbul olunmamaldr. Bütün bunlar mnim cmiyyti narahat edn msllr dair xsi mülahizlrimdir. Ümid edirm ki, hr ks deyilnlrdn lazmi olan nticni .çxaracaq, öz payna dün msuliyti drk edckdir